

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

**İNSAN HAKLARINI İNCELEME
KOMİSYONU**

**GÖÇ VE UYUM ALT KOMİSYONU
TUTANAKLARI**

02 Temmuz 2019 Salı

2 Temmuz 2019 Salı
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati:15.22
BAŞKAN: Atay USLU (Antalya)

BAŞKAN – Değerli vekillerim, değerli Komisyon üyeleri, değerli bürokratlar; Göç ve Uyum Alt Komisyonu olarak, tabii, başta Suriyeliler olmak üzere sığınmacı konusunda çalışmalarımıza devam ediyoruz.

Bu konu Türkiye'nin en önemli konularından bir tanesi, şu anda en çok tartışılan konuların başında geliyor. Geçen hafta İstanbul'da Küçükçekmece merkezinde bir provokatif eylem oldu birkaç gün önce. Suriyelilere dönük nefret söylemi veya yanlış bilgiler, bir provokatif eylemi beraberinde doğurdu. Daha sonra öğrendiğimiz kadarıyla, ortada ne bir şikâyet var ne de herhangi bir durum söz konusu değil ama bu tür yanlış ve yalan bilgiler hızlı bir şekilde kamuoyunda yayılıyor ve sonuçta provokatif sonuçlar ortaya çıkıyor, istenmeyen sonuçlar ortaya çıkabiliyor.

Daha önce de Komisyonda konuşmuştuk, işte geçen hafta da konuştuk, "Suriyelilere maaş veriliyor." konusu çokça konuşuluyor. Suriyelilere maaş verilmiyor, asla böyle bir durum yok. Hayatlarını idame ettirmeleri için Avrupa Birliği fonlarından alınan destekler yardım olarak onlara sunuluyor, o da aylık 120 TL gibi bir rakam ve tüm Suriyeliler de bundan faydalanmıyor, ihtiyaç sahibi, engelli, çocuk veya kadın gibi Suriyeliler bu destekten faydalanıyorlar. "Hastanelerde sıraya girmiyorlar." Böyle bir durum yok, hastanelerde sıraya giriyorlar. "Oy kullanıyorlar." gibi şeyler söyleniyor. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan hiç kimse oy kullanamaz. Bu bilgilerin hepsi yanlış bilgiler. Bir de "Suç işliyorlar." konusu var. Şu ana kadarki elde edilen istatistiklerde Suriyelilerin suç işleme oranı düşük. Aslında tüm dünyada yabancıların ve göçmenlerin suç işleme oranları genel olarak düşük ama tabii ki bireysel ve küçük olaylar bu konuda büyütülebilir ve dediğim gibi, yanlış algıları doğuracak provokatif söylemler ortaya çıkıyor.

Şimdi, çocuk, kadın, silahsız, yaşlı demeden Suriye'de 1 milyona yakın insan hayatını kaybetti. Bu süreçte Türkiye kapısını açtı, millet olarak kapımızı açtık, gönülümüzü açtık. Tabii, bu süreçte hem dünya hem de Türkiye bir insanlık sınavından geçiyor. Şu ana kadar, bu sınavda Türkiye'nin başarılı olduğunu ifade etmek isterim. Özellikle Türk milletinin, siyasal partilerin tamamının genel bakışı açısından -birkaç istisna var ama- hakikaten dünyaya bir ders veriyoruz. Bu dersi verme işini veya bu süreci, siyasetin üstünde bir dille birlikte devam ettirmemiz gerektiğini düşünüyorum.

Suriye nefretini inşa etmek için ortaya atılan yalanlar veya küçük münferit olayların köpürtülmesi her zaman yanlıştır. Evet, sığınmacıların ortaya çıkardığı bir sorun var. Sığınmacı sorunları konusunu her zaman konuşalım, her zaman masaya yatıralım. Ben asla "Sığınmacılar sorun üretmiyor." gibi bir terminolojiyle konuşmuyorum, konuşmak da istemem zaten. Yani sığınmacıların da ortaya çıkardığı sorunlar vardır, bir sorun üretiliyor ama yanlış bilgiler, nefret söylemi, yalan, faşizm, ırkçılık bu sorunu çözmüyor, bu sorunu daha da derinleştiriyor ve daha yeni sorunlara yol açıyor. O yüzden, bu sorunu nasıl çözebiliriz konusunda adım atmamız gerekiyor, doğru dili kullanmamız gerekiyor. Medyanın ve siyasetin doğru dili kullanması gerektiğini düşünüyorum çünkü hiç kimse isteyerek sığınmacı olmaz, hiç kimse evinden, barkından, yuvasından isteyerek uzaklaşmaz. Şimdi kamuoyunda konuşuluyor, biz, Türkiye'de yaşayan çocukları, kadınları, yaşlıları veya silahsız insanları Suriye'ye geri göndersek, bu insanlar ölse, öldürülse, bunun hesabını hem vicdanlarımıza hem gelecek nesillere hem medeniyetimize nasıl verebiliriz? Verilemeyecek bir hesap bu. Nitekim bunu biz yalnızca bugün de yapmıyoruz, Osmanlı bunu yapmış, Cumhuriyet Dönemi'nden itibaren de bugüne kadar da bu yapılmış. Suriye krizine kadar Türkiye'ye yaklaşık olarak 1,5 milyon sığınmacı gelmiş. Balkanlardan

gelmiş, Kafkaslardan gelmiş, Irak'tan gelmiş; her seferinde de kapılarımızı açmışız, her seferinde de sorunlar ortaya çıkmış ama bu sorunları milletin dirayeti, devletin ortaya koyduğu politikalarla çözmüşüz, belli bir noktaya getirmişiz. Ben bu konuyu da çözeceğimizi düşünüyorum. Bu konunun bir uyum boyutu var, eğitim, sağlık, istihdam piyasası boyutu var; bunların hepsini masaya yatırır ve çözebiliriz diye düşünüyorum.

Bu konu tek taraflı değil tabii, konuşunca, insanlar yalnızca tek taraflı, Türk toplumunun yapması gereken adımlardan bahsettiğimizi zannediyor. Hayır, çift taraflı. Hem Suriyeli sığınmacı kardeşlerimizin yapması gerekenler var hem de bizim yapmamız gerekenler var. Hem haklar var ortada hem de yükümlülükler var ama yükümlülükleri de -onlar farklı bir kültüre, farklı bir ülkeye gelmiş-onlara öğretmemiz gerekiyor. "Türkiye'de iş piyasasında nasıl çalışılır? Girdikten sonra hangi haklara sahipler? Kayıt dışı çalışmanın sonu nedir, ne değildir?" gibi konuların da onlara doğru bir şekilde anlatılması gerektiğini düşünüyorum. Olaya "Yabancılar geldi, Türkiye'nin belli bölgelerini istila etti." gibi bakmamak lazım. Bu insanlar, biraz önce de söyledim, aslında bizim birer parçamız. Biz yüz elli yıl önce çok daha güçlü olabilseydik belki onlara bugün yabancı demeyecektik ama bugün, bu konunun bizi zayıflatmasına... O zaman dünya konjonktüründen dolayı bir zayıflık yaşadık ve bu sorunlar ortaya çıktı ama şimdi bu sorunların bizi zayıflatmasına izin vermememiz gerektiğini düşünüyorum. En başta da söyledik, gayriresmî kısımda, biz bu sorunları çözeriz, siyasetin üstünde bir politika, siyasetin üstünde bir dil, sirayetin üstünde bir dirayet geliştirecek mutlaka çözeriz. Bu sorunları çözebilecek kudrete de sahibiz, bu anlamda kodlara da sahibiz, bu sorunları çözebilecek bir millet ferasetine de sahibiz; bunu görüyoruz diye düşünüyorum.

Bugün çalışma, istihdam piyasasında sığınmacıların durumu nedir, neler oluyor, bu konuda neler yapılması gerekiyor o konuda sizden, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızdan mutlaka bir brifing alacağız. Ama şunu hemen toplantının başında ifade edeyim: Mevzuat olarak bizim yapmamız gereken konular varsa lütfen bunları da ifade edin, mevzuatta bir eksiklik varsa, çalışırken siz mevzuat açısından bir sorun yaşıyorsanız Komisyonumuza iletirseniz, biz bunların, inşallah mevzuata da çevrilmesi konusunda sizlere destek oluruz; yasama organının böyle bir görevi var. Tabii ikinci görevimiz bir denetleme görevi. Netice itibarıyla iş gücü piyasasında sığınmacılarla ilgili neler oluyor, bunları da gördükten sonra denetleme görevimizi de yapacağız.

Buyurun, sizi dinleyelim.

Ne kadar sürecek sunumunuz Sayın Genel Müdürüm?

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – Herhâlde yirmi dakika.

BAŞKAN – Yirmi dakika, daha sonra soru-cevap kısmına geçeriz.

Buyurun.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz; öncelikle kurumum ve şahsım adına hepinize saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, sizin bu güzel açılış konuşmanızdan sonra herhâlde durum çok güzel özetlenmiştir çünkü biz özellikle iş gücü piyasası olarak içinde bulunduğumuz zorluğun ilk başta nasıl başladığını belirten bir konuşma yapacaktık. Belki onu şimdi özetle geçeceğim çünkü durumu özetleyen o kadar güzel bir açılış konuşması yaptınız ki bizim de giriş konuşmamıza gerçekten çok iyi bir temel oldu. Bunu tabii niye söyledim?

Öncelikle kısaca -eğer müsaade ederseniz- neden uluslararası iş gücü anlamında bahsetmek istiyorum. Uluslararası iş gücü tabii şu anda burada da bulunduğumuz özellikle Suriye krizinden sonra Suriyeliler gündemde ama sizler de tabii bizden daha iyi takip ediyorsunuzdur ama dünyada artık bir kitlesel göç akımları var. Bu, gerçekten, başta bizim coğrafyamız olmak üzere dünyanın bütün

coğrafyasını etkiliyor. Ama burada en önemli olan nokta, bizim coğrafyamızdaki geçiş durumu. Biz öyle bir coğrafik olarak konumdayız ki doğu-batı, kuzey-güney arasında hakikaten -bunu sizler daha iyi biliyorsunuz, uzatmayacağım- nüfus hareketliliğine maruz kalıyoruz. Sizin de belirttiğiniz gibi bu hakikaten yıllardır böyle. Dolayısıyla oradan gelen de bir tecrübemiz var. Her ne kadar Suriye konusu biraz farklı olsa da ama o tecrübemizi kullanarak iyi şeyler yapmaya çalıştık. Neden uluslararası iş gücü demiştik? İşte bu bahsettiğimiz -işin içerisinde büyük bir kitle olarak Suriyeliler var ama- özellikle son yirmi yıldır -sizler de biliyorsunuz- hep denir ki artık ekonomi küreselleşti, sınır tanımıyor. Biz buna şunu ekliyoruz: Nitelikli iş gücü, hatta uluslararası iş gücü de artık sınır tanımıyor. Uluslararası iş gücü piyasası oluştu artık. Nasıl bir uluslararası ekonomik platform varsa artık uluslararası bir iş gücü piyasası var. Dolayısıyla Türkiye olarak da bunun dışında kalamazdık. Dolayısıyla biz hakikaten 2003 yılında ilk yabancıların çalışma izinlerine yönelik bir düzenleme yaptık. Bu yapışımızın sebebi de sizin bahsettiğiniz gibi doğu-batı geçişleri ama bu geçişler sırasında özellikle bizim ülkemizde kalanlar. Bunlar çok büyük sayıda olduğu için bunların ülkemizdeki iş gücü piyasasına erişimlerini düzenlemek için bir yasal düzenleme yapmak gerekiyordu ve 2003 yılında hakikaten dünyada ilktir bakın, yabancıların çalışma izinlerine yönelik, yani sadece iş gücü piyasasına yönelik bir kanuni düzenleme yaptık, 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun'u çıkardık. Kısaca belirtmek istediğim, bu, uluslararası iş gücü hareketliliğinin doğurduğu bir şeydi ama ta ki 2011 yılında bu bildiğimiz Suriye krizi olana kadar, bizim çok güzel şekilde özellikle düzenli göç kapsamında, çalışma izinlerinin yani iş gücü piyasasının olduğu, bizim arz-talep olarak kabul ettiğimiz, talebe göre dışarıdan iş gücü piyasasının arzını düzenlediğimiz bir yasal düzenleme vardı. Çok güzel düzenli göç yönetmek için bir yasal düzenleme yapmıştık ama 2011 yılında malumunuz Suriye krizi olunca ve biz de sizin belirttiğiniz gibi hakikaten insani görevimizi yapmak için sınırlarımızı açtık ve bir başka ülkenin, bir başka coğrafyanın yapmadığı şekilde biz ayırt etmeden, insani açıdan hakikaten çok yüklü sayıda bir nüfus aldık. Tabii bu 2011 yılına kadar bu rakamları eminim sizler bizlerden daha iyi biliyorsunuz ya da bizden önce sunum yapanlar da vermiştir ama bu rakamlar çok önemli çünkü dünyada dikkat edin göç hareketlerinin ve en çok göçmenlerin olduğu rakamlar. Bunu biz bilmezsek şu yaklaşımlarımızı doğru yapamayız. Yani Türkiye hakikaten o kadar büyük bir yük altında ki bu hem insani açıdan hem coğrafi açıdan, her açıdan bu göçe maruz kalıyor. Türkiye'nin geçmişinden gelen bir insani yaklaşımıyla da bir göç, nüfus hareketliliği var. Bunu sizler de biliyorsunuz. Dolayısıyla bu rakamlar çok önemli. İş gücü piyasasını da bu rakamlar etkiliyor tabii ki çünkü zaten biz iş gücü piyasamızda bir denge tutturmaya çalışıyoruz ama bir de dışarıdan gelen göç hareketliliği var. Tabii bu Göç İdaresinin rakamları. Bunları sizler de biliyorsunuz ama dikkat edin 2011 yılında bu bahsettiğim aslında düzenli yapmaya çalıştığımız, dışarıdan almak istediğimiz göç hareketliliği bir anda düzensiz hâle geldi ve dikkat edin 2011 yılından özellikle 2015 yılına kadar çok büyük rakamda biz nüfus aldık içimize. Bu rakam sadece bu büyüklüğü göstermek için. Bunu hepimiz biliyoruz.

Bunu şunun için söyledim: Bu giriş ve sizin çok güzel girişinizi özetlemek için. Biz buna diyoruz ki 2015 yılına kadar, oraya kadar hakikaten büyük bir insani kriz vardı ve biz kriz yönettik. Bu lafımın devamında göç yönetimine geçtik. Niye göç yönetimine geçtik 2015'ten sonra çünkü hepimizin bildiği gibi biz insani krizi çözmek için kapılarımızı açtık, çok büyük miktarda bir insan kitlesi aldık. 2015 yılına kadar tüm dünyada olduğu gibi bizim de yaklaşımımız "Bunlar üç ay sonra dönecek, altı ay sonra dönecek, bir sene sonra dönecek." Ama dönmediler bir türlü. Hâlen daha ne olacakları belli değil. O zaman, bakın çok önemli bir konu: 2014 yılında başlamıştı, 2015 yılında Suriye Koordinasyon Kurulları kuruldu ve biz bütün kurumlar olarak -sadece biz değil- Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü -o zaman kuruldu malumunuz- oturduk, bu komisyonlarda çalıştık. Bu süreç uzadı ve bize düşen görevler neler? Biz de onunla birlikte 2015 yılında özellikle kriz, artık bunun bir kontrollü göçe dönmesi lazım dedik, bütün kurumlar oturduk çalıştık. 2015 yılından sonra hemen adımlarımızı atmaya başladık. İş gücü piyasasında biz bu gelen nüfusu nasıl

yönetebiliriz? Tabii biz bu çalışmalarını yaparken Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, özellikle Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, hepsiyle temaslıydık, onlar da bizimle temaslıydı çünkü koordineli gitmemiz lazımdı ve bütün yasal düzenlemelerimizi ondan sonra birlikte yaptık. 2015 yılından sonra da dikkat ederseniz zaten 2013 yılında söylemiştim, bu 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu yine bu sürecin bir neticesidir ama ondan sonra özellikle iş gücü piyasasına dâhil olmalarına yasal zemini sağlamak için malumunuz geçici koruma sağlanan yabancıların yani? SKUM'daki tabirle Suriyelilerin çalışma izinlerine yönelik bir yönetmelik çıkardık. Bunu tüm ilgili başta Göç İdaresi Genel Müdürlüğü olmak üzere sahada faaliyet gösteren tüm kurumların görüşleri, hatta sivil toplum kuruluşlarının görüşlerini alarak yaptık ama tabii 2016 yılından bu tarafa da çok büyük değişiklikler yaptık. Ondan da bahsedeceğim biraz. Hemen onun arkasından da Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi ve Uluslararası Koruma Sağlanan Kişilerin Çalışma İzinlerine Dair Yönetmeliği çıkardık. Yani yasal zemini hazırlamış olduk. 2015 yılında, söylediğim gibi, bütün kurumlarla bir koordine başlattık. Biz bu krizi, artık krizden kalktı bu, göç yönetimine döndü, dolayısıyla bu göçü yönetmek için biz de kendimize düşen yani iş gücü piyasasına nasıl erişirler kapsamında bir yasal düzenleme yaptık. Biraz önce kısaca bahsettim.

Tabii 2016 yılındaki durum çok farklıydı, o zamanki yaklaşımımız da farklıydı. Neden? Biraz önce söylediğim gibi süreç hâlen belli değil. 2016 yılında dedik ki biz bunları iş gücü piyasasına bir şekilde biz de kontrol ederek yerleştirelim ama süreç hâlen uzadı. Hatta doğumlar oldu biliyorsunuz. Burada yerleşmeye başladılar, hatta kendi işlerini kurmaya başladılar falan. Sahadaki durumu da kontrol ederek, görüşleri alarak bazı kolaylıklar getirmeye çalıştık. Nedir onlar? Örneğin daha önce il sınırlaması vardı. Yani sadece oturma izni, ikamet izni verilen ilde çalışabiliyordu. Sonra baktık ki bunlar zaten kamplardan dışarı çıktılar ama diyelim ki kaydı Gaziantep'te ama gidiyor İstanbul'da iş buldu ve bu, bizim karşımızda çok büyük bir sıkıntı yaratmaya başladı. Dolayısıyla kayıtlı çalışmıyor. O zaman Göç İdaresiyle birlikte oturduk ve kayıt olduğu ilin dışında da çalışabilirliğini sağlamak için Göç İdaresiyle birlikte mutabık olup sistemi de ona göre ayarladık ve il dışında da çalışabileceğini, hatta orada uzun süreli çalışacaksa Göç İdaresiyle ortak bir mutabakatımız var, hemen kaydının oraya aktarılabilceğinin alt yapısını oluşturduk. Sadece o da değil, bu arada bizim her değerli kâğıtta, her belgede olduğu gibi harçlar var, çalışma izni harçları var. Bunun da sorun olduğunu gördük sahada yaptığımız çalışmalarda. Nedir? İşte, şu anda örneğin 800 liraya yakın bir para değerli kâğıt bedeli ile çalışma izni harcı fakat bu da geçici koruma sağlanan Suriyeli ile işveren arasında sorun olmaya başladı. İşveren yatırmıyor çünkü zaten düşük maliyetle çalıştırmaya çalışıyor, Suriyeli zaten vermiyor, dolayısıyla çalışma iznine gelmiyorlar. Bu yetki bizde değil ama hem Maliye Bakanlığı hem de Dışişleri Bakanlığının görüşünü alarak biz tuttuk bunu da üçte 1'ine düşürdük yani minimum seviyeye düşürdük. Şu anda 2019 yılında mesela 283 lira ama normal 800 liraya yakın.

MELİHA AKYOL (Yalova) – Bir yılda mı, aylık mı?

ULUSARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – Tabii, bir yıllık bu, zaten Suriyelilere bir yıllık veriyoruz izinleri çünkü onların oturma ikametleri de öyle gidiyor şu anda.

Ondan sonra, başvuruda bazı zorluklar yaşadıklarını gördük çünkü normal yabancılar da biz çok detaylı bazı evraklar istiyoruz ama bunlar artık üç beş yıldır Türkiye'de, işveren de belli, valilikle de yazıyoruz. O zaman ayrı bir sistem kurduk, o sistemin içerisinde de son derece kolay bir iki evrak -sadece sözleşme istiyoruz ve fotoğraf istiyoruz- isteyerek diğerlerini on-line tamamlayabileceği bir sistem kurduk ve hiçbir şekilde belgeyi bakanlığa göndermeden elektronik ortamda yapacak şekilde bir sistem kurduk. Yani internet üzerinden giriyor, e-izin otomasyon sistemi diyoruz, e-devlet üzerinden giriliyor, bütün imzaları e-imzayla tamamlıyorlar. Formu dolduruyorlar, onun bir kısa başvurusu var, burada da kısa örnekleri var. Bizim "web" sayfamızda ya da turkiye.gov.tr yani e-devlet üzerinden girdiklerinde orada çalışma izni başvurusu diye bir alan var. Onun da ayrıntısına girince, içerisinde

“geçici koruma sağlanan”, “uluslararası koruma sağlanan” gibi ayrıntıları var, onu seçiyor, dolayısıyla tamamen elektronik sistem üzerinden bu kolaylığı sağlamak için hepsini sistem üzerine aktardık. E-devlet üzerinden başvurularını yapıyorlar, bu başvuruyu yaparken de ekranda görüldüğü gibi biz kendilerinden bir belgeyi istemiyoruz bakın. Mesela işveren başvururken ekranda görüldüğü gibi işveren SGK kayıt tescil numarasını yazıyor, “getir” butonuna basınca zaten SGK’den bütün firmanın bilgileri on-line geliyor, kendisi bir şey doldurmuyor çünkü o da sorun.

BAŞKAN – Çalışacak kişi mi başvuruyor buraya yoksa işveren mi?

ULUSARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – İşveren başvuruyor çünkü çalıştıracak kişi başvuruyor “Ben şunu çalıştıracam.” diye. Kendi firmasının da SGK tescil numarasını yazınca zaten SGK’den bütün bilgiler on-line geliyor. Aynı şekilde, Suriyeli için de onun yabancı kimlik numarasını giriyor 99’la başlayan, biliyorsunuz, onda da “getir” dediğinde Göç İdaresinden de bütün bilgileri on-line geliyor. Bakın, hiçbir belge istemedik şimdiye kadar. Bu ikisini dolduruyor, ondan sonra kısaca bunu nerede ne şekilde çalıştıracağı şeklinde bir form var, o bölgeye onu yazıyor, ücretini yazıyor bizim için önemli olan ve 2 tane şey istiyoruz. Bir, fotoğrafını düzgün yüklesin çünkü kimlik vereceğiz; ikincisi de iş sözleşmesi, haklarını korumak için ve çalışma hayatının gereği iş sözleşmesini istiyoruz. Sadece istediğimiz bu iki belge var, bunları da buralardan ilgili yerlere yüklüyorlar. Daha sonra biz Türkçe ve Arapça olarak kendilerine kartını basıp gönderiyoruz. Bu kadar basit. Bunu hep sahadaki gözlemlere göre yaptık. Bir de sahada –sizler de daha iyi biliyorsunuz- tarım ve hayvancılık sektöründe zaten sahada tarımda çalışıyorlar, çobanlık yapıyor örneğin, bunların gidip de kayıt yaptırması... Kaldı ki hangi işverene, köye mi, muhtara mı, kime yaptıracağı belli olmadığı için biz bunlara şöyle bir kolaylık sağladık: Mevsimlik tarım ve hayvancılık işlerinde çalışacaklar için sadece bizim il müdürlüğümüze gidip “Ben bu yıl -tarımda ya da hayvancılıkta- çobanlık yapacağım.” dediğinde kimlik numarasını veriyor, oradaki formu zaten on-line dolduruyor yine bizim il müdürlüğümüz. Kendisi ekranda görüldüğü gibi Türkçe-Arapça bir form çıkarıp, onaylayıp kendisine veriyor. O bir sene boyunca çalışma izninde diğer bahsettiğim bütün işlemlerden muaf bakın, sadece gidip beyan ediyor “Ben tarım ve hayvancılıkta çalışacağım.” diye ve bu belgeyi il müdürlüğümüzden alınca –valilikten yani il müdürlüğümüz de orada- bir yıl boyunca istediği bahçede, bağda ya da çobanlıkta çalışabiliyor.

BAŞKAN – Ama sosyal güvencesi olmuyor.

ULUSARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – Şöyle: Bizim, biliyorsunuz, yerli sosyal güvenlik sisteminde de bunların hepsi isteğe bağlı yani o da bizim yerliyle aynı statüye tabi. Diğerinde nasıl iş sözleşmesi istiyorsak bizim şu anda tarımda da isteğe bağlı.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Afganlar için de mi geçerli bu?

ULUSARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – Hepsisi için aynı yani bizim Türk sosyal güvenlik sistemine tabi.

BAŞKAN – Sosyal güvencesiz olması kanuni bir durum mu?

ULUSARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – Yerliler de öyle çalışıyor zaten.

BAŞKAN – Kanuni bir durum mu?

ULUSARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – Tabii ki.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Fabrikalarda?

ULUSARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – Fabrikalarda iş sözleşmesi istiyoruz normal, işveren ile yerlide istediğimiz gibi aynı.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Tamam. İşveren sigorta ücreti gibi bir şey ödüyor mu?

ULUSARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – Ödüyor tabii.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ne kadar yani onlar...

ULUSARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – Sigorta primi, işte, asgari ücret veriyorsa aynı normal işverene maliyetini orada da ödüyor, yerliyle aynı, hiçbir farkı yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, tarım sigortası, doğru, isteğe bağlı. Yerli yani Türk vatandaşı ile yabancı açısından dediğiniz tamam ama “çoban” dediniz, orada bir istihdam gündeme geliyor. Çoban olayı öyle isteğe bağlı sigorta türü değil. Kimin çobanıysa o istihdam edendir, onun sigortasını yapmak zorunda. Burada Anayasa’mızın 16’ncı maddesinde açık ve net hüküm var yani yabancılar için de 16’ncı maddede yabancıların durumu temel hak ve hürriyetler milletlerarası hukuk anlamında geçerli. Öyle olunca mesela sizin sürünüz olsa, hayvanlarınız olsa, ben sizin çobanız olsam bana isteğe bağlı sigorta mı yapacaksınız? Yok. Aynı normal fabrikanızda nasıl çalışıyorsam beni siz istihdam ettiğiniz için sigortamı yapmak zorundasınız. Yani bilmiyorum o cümle doğru mu, değil mi? O bir. İkincisi, ben biraz önce onu taradım, bulamadım ama aklımda kaldığı kadarıyla –beni düzeltin yanlış bir şey söylersem- milletlerarası özel hukukta yabancıların yapamayacağı işler sayılı. Nedir yabancıların yapamayacağı işler? Bir, ayakkağı boyacılığı; iki, biraz önce bahsettiğiniz çobanlık; üç, inşaatlarda çalışma yani bu tür şeyler. Bildiğim kadarıyla bunlar milletlerarası özel hukukta yabancıların yapamayacağı işler olarak yazılı, değişti mi, ben mevzuatı mı kaçırdım, bilemiyorum. Bu konuyu düzeltirseniz...

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Tamam, siz soruyu sordunuz, bu konuyu da sonra cevaplayın, bence devam edelim. Güzel sorular bunlar çünkü, konuyu bölmeyelim, not alın.

ULUSARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – Bu arada, tabii, bütün bu çalışmaları yaptık ama en büyük sıkıntımız sahada bilgi eksikliği. Dolayısıyla bu süreçte Türkçe, Arapça, İngilizce -ekranda gördüğünüz gibi- videolar dâhil yani “web” sayfasında da var, Arapça “Nasıl başvurulur?” broşürleri dâhil, çalışma hayatına ilişkin temel bilgileri içeren küçük cep kitapçıkları, onları hatta kendilerini sivil toplum kuruluşlarına, derneklerine, il müdürlüklerine, hatta sokaklara o kadar çok bastırdık ki yani belki gider, kendisi okur diye çünkü bunun içerisinde iş sağlığı güvenliği açısından hangi mevzuata tabiler, onlar da vardı. Yani bütün temel bilgileri koyduk, bunları da dağıttık birçok yerde, bu da yenisi. İlk yaptığımızda elektronik sistemde başvuru yoktu, belgelerle yapıyorlardı, daha sonra belirttiğim gibi elektronik sisteme işi çevirdik, yeni sistemde de yine Türkçe, Arapça ve İngilizce yeni sistemin güncellenmiş şekilde yeniden broşürlerini hazırladık, onları dağıttık, “web” sayfamızda da var.

Bu arada, tabii, bütün bunların yanında resmî olarak şu anda 2019 yılında 82.365 tane çalışma izni rakamımız var. Tabii, bunlar, şimdi devamı da gelecek, “Şu kadar kişi var. Niyi bu kadar?” falan gibi soruları da doğuruyor ama burada bana daha önce yabancılar daha çok soruyordu, onlarla da konuştuğumda söyledim. Bakın, Sayın Başkanımız çok güzel bir şey söyledi, bir kişiyi iş gücü piyasasına dâhil etmenin ve uyumu sağlamanın en güzel yollarından birisi onu sisteme dâhil etmek. Bu sistemden bizim kastımız şu: Bir, vergi sistemine dâhil edeceksiniz sosyal güvenlik de dâhil; iki, öyle bir eşik var ki yabancı olmadığını hissettireceksiniz. Başka konular için, politik konular için, yabancıydı, ayrıydı, Suriyeliydi... Sizin söylediğiniz gibi bunların birtakım sansasyonel ifadeleri olabilir ama ben iş gücü piyasasıyla ilgilendiğim için, özellikle kayıt dışını önlemek için korkutmamam gerekiyor. Dolayısıyla,

o eşiği aşmam lazım. Yani kişiyi zorlamadan, onları bilgilendirerek onları sistemin içerisine almayı... Dikkat edin "sistemin içerisine" diyorum çünkü şu anda çalışma izni 82 bin ama sigorta primini yatıran işverenin -biraz sonra zorluklarımızdan söyleyeceğim- bilgisizliğinden, sigorta primini yatırıyor ama çalışma iznini almıyor. E, bu da kayıtlıdır çünkü bizim istediğimiz zaten sosyal güvenlik sisteminin içerisinde olması, ona göre de faaliyetlerimiz var. O zaman gidiyoruz, işte, tekstil, ayakkabı sektörü gibi sektörlerin meslek kuruluşlarıyla temasa geçiyoruz, şu anda da geçtik iki üç ilde ve sektörde meslek kuruluşlarıyla çalışıyoruz. Hem işverenleri, şirketleri, firmaları bilgilendiriyoruz "Bakın, çalışanlarınıza, siz sigortayı yatırınca tamam zannediyorsunuz ama bir de çalışma izni lazım." diyoruz, şu anda o çalışmaları yapıyoruz. Şu anda devam ettiğimiz çalışmalar da onlar ama burada söylemek istediğim şu: Siz kişiye kafadan yabancı muamelesi yaparsanız korkuyor bir kere. Şu anda ben zaten sisteme almaya çalışıyorum onu. Kayıtlarımda var mı? Göç İdaresini, sosyal güvenlik sistemini takip ediyoruz. "Demek ki bunun niyeti kötü değil bir kere." Şimdi onlar üzerine gidiyoruz ve o eşiği aşmak üzereyiz. İnşallah sizin söylediğiniz gibi onu başaracağız.

Şimdi, çok önemli bir konu, özellikle 2015 yılında her bakanlıkta olduğu gibi -biraz önce söyledim- biz de oturduk bir çalışma yaptık biraz önceki mesela çalışma izinlerinde olduğu gibi. Dedik ki: Diyelim ki şu anda 3,6 milyon Suriyeli var ama benim muhatabım bunun hepsi değil iş gücü piyasası açısından. Neden? Bunun yaşlısı var, çocuğu var, sakatı var, çalışamayanı var; bunların hepsini bizim düşmemiz lazım. Benim kaç kişiye ulaşmam lazım ve onları hangi şekilde yönetmem lazım? Bunun üzerine oturduk çalışma yaptık hem Göç İdaresinin verilerini hem sahadan bizim topladığımız verileri hem bu Suriyeliler üzerine çalışan uluslararası kuruluşların, sivil toplum kuruluşlarının, hepsinin verilerini topladık bakın. Ekranı gördüğümüz gibi çalışma çağındaki olan Suriyeli sayısı 2 milyon 150 bin civarında ama bunların hepsi benim muhatabım değil bakın. Evet, çalışma çağındaki görüyor ama kimisi, bizim tespitlerimize göre net, hem anketler, bir sürü şey yaptık, dikkat edin 950 bin civarında benim muhatap olmam gereken kişi var. Şimdi, bunların tespiti üzerine çalışıyoruz. Birçoğunu yaptık ama tespit deyince "Hangisi?" değil sadece. "Bizim işimiz zor." dedikimiz orada... "Hangisi?" değil, "Ben bu kişiyi nerede istihdam edeceğim ve bu kişiyi kalıcı yapmam için hangi eğitimlerden geçireceğim?" Şu anda bizim yaptığımız bunlar, biraz sonra da bahsedeceğim. Yani bu çalışmayı yaptık, biz hedef kitlemizi belirledik şu anda. 2015 yılından sonra dedik ki: "Bunlar burada kalıyor ve bizim muhatabımız olacak, biz bunları nasıl değerlendireceğiz?"

Tabii, zorluklarımız var biraz önce bahsettiğiniz. Biz ciddi şekilde masaya yatırdık, çok büyük zorluklarımız var. Örneğin geçici koruma sağlanan Suriyeli açısından bir yardım kaybetme korkusu var. Eski yeşil kartı hep örnek veriyorum. Hatırlarsanız yeşil kartlı insanlarımız vardı, siz onları alırdınız işe ama bir türlü sigortalı yapamazdınız. Neden? Çünkü yeşil kartı düşecek, hatırlar mısınız bilmiyorum. Burada da ne yazık ki öyle bir şey var. Şimdi, iyi bir geçiş süreci, strateji falan yayınladık. Sadece kendimiz değil, Cumhurbaşkanlığı başta olmak üzere, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, Sağlık Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı hepimiz oturduk bir geçiş politikası uyguluyoruz şu anda. Dolayısıyla şu anda bir eylem planı hazırlıyoruz. Bitti, bitmek üzere. Yani yardımlardan iş gücü piyasasına nasıl aktarıyoruz şeklinde, bunda epeyce bir çalışmamız oldu. En büyük engellerden birisi dil engeli. Bu dil engeli, tabii, yedi sekiz yıl oldu. Bakın, bizim dil dediğimiz konu sadece Türkçeyi konuşup konuşmaması değil, işverenin yanında çalışırken mesleki dil yoksunluğu. Bizim, tekrar ediyorum, iş gücü piyasası açısından hakikaten işimiz zor. Yani bir tezgâhta çalışırken onun teknik terimlerini bilmezse işveren açısından sıkıntı oluyor. Dolayısıyla bizim "dil engeli" dediğimiz sadece Türkçeyi konuşup konuşmaması değil. Dolayısıyla bizim yapacağımız programlarda bunları da dikkate almamız lazımdı, onları da aldık dikkate.

İşveren açısından var. Yine onun da biraz önce söylediğim gibi dil engeli var. Adam tezgâhta çalışıyor ama anlayamıyor yani teknik dil açısından anlayamıyor. Ve ne yazık ki hem bu sürecin uzaması hem de geldikleri ülkelerdeki çalışma kültürü ile bizim buradaki çalışma kültürünün arasındaki fark en büyük sorunlardan birisi. İşe yerleştiriyorsunuz ama henüz daha buradaki düzenli çalışma kültürüne alışık olmadığı için -yani sabah sekiz akşam beş altı gibi, o yedi buçuk saatlik sürele- onların eğitimlerini yani yaşam becerileri eğitimlerini vermeye çalışıyoruz. Kamu açısından bizim sıkıntılarımız var, bunları da masaya yatırdık hep birlikte. Kısaca bunların, hakikaten her birisinin şöyle bir sıkıntısını çıkardık.

Şimdi ne yapıyoruz? Şimdi, biraz önce söylediğim gibi, sizler de biliyorsunuz Suriyelilerin yoğun olduğu iller var hep örnek veriyorum -bu kötü bir örnek değil, şu anda yaşanan durum- örneğin Kilis. Kilis'in nüfusu şu anda aşağı yukarı 140 bin ama 120 bin Suriyeli var. Ben uğraşsam da hiçbir Suriyeliye orada iş bulamam. Ben, iş gücü piyasası... Doğru mu? Ben onu işe yerleştireceğim. Ha, ne yapmam lazım? O zaman, işte, arz-talep, bizim hangi sektörlerde ne tür taleplerimiz ve açığımız var, boş istihdam alanlarımız var; biz bunların bir çalışmasını yaptık. Şimdi, Suriyelilerin bir backgroundını çıkarmaya çalışıyoruz. Daha önceden bir çalışma yapılmıştı Göç İdaresi aracılığıyla, ancak çok sağlıklı değil çünkü beyana tabiydi o. Beyana tabi olduğu için, bir de ilk zamanlar olduğu için Suriyelilerin cevapları da farklılık arz etti. Şimdi yeniden yapıyoruz, bitirmek üzereyiz. Yani birisi "Ben mobilyacıyım." deyince ona göre uygun bir iş, alternatif teklif edeceğiz. Tabii, bunu derken, tekrar ediyorum, bir kişiyi bir işe alırken devamlılığını düşünüyoruz. Neden? Çünkü işe yerleştirirsiniz, ailesinden kopuktur, olmaz. Ne yapacağız? Ne diyorum? Mesela, işte, Kilis'i örnek verdik. Kilis'teki bizim hedef kitlemizdeki ulaştığımız kişiye ve ailesine -dikkat edin- diyeceğiz ki: "Şurada şöyle, size sunacağımız bir iş var, hatta hayat var." Neden? Çünkü ailesini taşıyacağız belki oraya, çocuğunun okula gitmesini sağlayacağız. Dolayısıyla Millî Eğitim Bakanlığıyla çalışıyoruz. Sağlık hizmetlerine orada nasıl gidiyor, artı ilave. Biraz önce bir sürü şeyler söylendi, biz bunların hepsini gözeterek, bütün kurumlarla çalışarak, düzgün, bu arz-talep dengesini ve Türkiye'deki yoğunlukla Türkiye'nin ihtiyaç alanlarını şu anda çakıştırmaya çalışıyoruz. İnşallah, bunu bitirmek üzereyiz, yapacağız. Evet, çok büyük bir iş. Hiçbir ülkede bu kadar büyük bir yoğunluk yok ve bunun yanında bir de kendi dengelerimiz var. Bütün bunları gözeterek, her birisinin mesleki bilgilerini ölçmeye çalışıyoruz şu anda ve bu, onlara göre de ve taleplerine göre, yatkınlıklarına göre de başta İŞKUR olmak üzere her birisine işbaşı eğitimleri... Bak, bu eğitimlerin içerisinde, demin söylediğim gibi, mesleki dil, dil eğitimi, her birisinin bir kademesi var, ona göre de bir program çıkarıldı. Bunların hepsi de bunun içerisinde. Şimdi, bunların hepsini, inşallah, bitirmek üzereyiz, yapıyoruz çakıştırmayı ve buna göre de -sadece bu değil- bilgilendirme toplantıları yapıyoruz. Yani uzun süre Kilis'te yaşadığı, onu alıp bir başka ile yani ihtiyaç olan bir ile götürmek için de onu rahat ettirmek lazım ve ikna etmek lazım çünkü kalıcı olması lazım. Dolayısıyla bizim işimiz gerçekten çok zor. Şimdi yapacağımız ve yaptığımız -inşallah sonuca ulaşacağız- bu. Kısaca, nereden başladık, nereye geldik, bunu size arz etmeye çalıştım.

Çok teşekkür ederim.

Bu, soruyla ilgili devam edebilir miyim Başkanım?

BAŞKAN – Tamam, o sorudan başlayalım.

Ben şey yapayım, soruya geçersiniz.

Teşekkür ederiz.

Ben yalnızca sorulardan önce... "Toplamda 82 bin çalışma izni var." dediniz Sayın Genel Müdürlük. Bu 82 binin tamamı bağımlı mı çalışıyor, bağımsız mı, kendisine ait bir iş yerinde mi çalışıyor? O oran nedir?

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL Efendim, orada vardı. Yukarıda efendim, bakın mavi şeyde var, çalışma izni alanların. 50 bini bağımlı çalışıyor, 30 bini bağımsız yaklaşık olarak.

BAŞKAN – Peki, tarımda muafiyet belgesi alan kaç kişi var?

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL Evet, o yıllık oluyor. Şimdi daha sezon yaz...

BAŞKAN – Geçen yıl kaç tane oldu, belli mi rakam?

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL 780 civarında.

BAŞKAN – Bin, bin.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL Bin, evet, öyle diyelim ama dediğimiz gibi, bilgilendirme eksikliği var, bir de zaten sahadalar.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ederiz.

Şimdi arkadaşlardan soruları alacağız ama ben tabii en başta şöyle bir şey söyleyeyim: Yani süreç 2012’den bugüne kadar yedi yıl oldu. Yedi yıldır çalışan Suriyeli sayısı 80 bin gözükiyor rakamlarımızda. Ticaret odalarında, sahada aldığımız itibah en az 800 bin Suriyelinin çalıştığı şeklinde. 800 bin Suriyelinin çalıştığı bir ortamda rakamlarımızın 80 binde kalması bence büyük bir sorun, büyük bir problem. Ya kayıt dışı çalışmamalılar ya da kayıt dışı çalışıyorlarsa da kayıt içine almamız lazım. Hakikaten geç kalmamız gerekiyor bu konuda. Bu handikabıyı ben ifade edeyim çünkü bu sorun Suriyelilere ve sığınmacı sorununa bakışı yönlendiriyor, iş gücü piyasasındaki durum, onların durumu Türk toplumunun bakışını yönlendiriyor, dünyada da böyle. O yüzden bu konu çok önemli bir konu, bu konuda çok yavaş olduğumuzu, çok geride kaldığımızı ve çok eksik olduğunu ifade edeyim. Neredeyse yüzde sıfır kayıt içine aldığımız. Yani 750 binden bahsediyor Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği –siz de biliyorsunuzdur- 800 binden bahsedilenler var, 800 binde yüzde 1 bile değil bu rakam. Bu ciddi bir eksiklik.

Önce soruları alalım, ben öz eleştiri yapayım hemen Hükümet olarak da, ondan sonra arkadaşlar alsınlar.

Mahmut Bey’in sorusundan başlayayım, daha sonra arkadaşlar soruları sorabilirler.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – Sayın Başkanım, bu kayıt dışılık konusunda –sıcağı sıcağına- hakikaten haklısınız ama bakın, girişte siz belirttiniz, biz de belirtiyoruz. Hakikaten çalışma kültürü açısından bir farklılık var sahada. Biz istemez miyiz –size anlattım, arz ettim- iki tane numarayı girip çalışma iznini alıyor, işveren numarası ve... Bunu, söyleyeceğinizi koymak için aslında orada ayrıntılı bir şekilde ekran görüntülerini koydum.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, Almanya 1 milyon Suriyeli kabul etti. Bakın, şu anda kayıt içi çalışan Suriyeli sayısı Almanya’da 800 bin -350 bin de statü verdi- 800 bine yakın Suriyeli çalışıyor. Yani netice itibarıyla dünya bunu yapabiliyor. Biz de yapabiliydik. Yani bu bir eksiklik ama sorulara geçelim. Yani evvallah ortada bir sorun var, bundan sonra çözeceğiz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Özür dilerim Almanya örneği verdik Başkanım. Almanya kalktı iyi yıla kadar, entegrasyonu sağlamayınca kadar devlet kendisi baktı, dışarı çıkarmadı ve eğitti, topluma uyumu, entegrasyonu sağladı. Biz hiçbir entegrasyonu sağlamadık.

Teşekkür ederim.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – Şimdi, efendim, geçen hafta biz Almanya’daydık bu konuyla ilgili doğrudur ama arada bir fark var.

BAŞKAN – “Seçerek aldı.” diyeceksiniz.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – Bravo. Bakın, çok özür diliyorum, lütfen affedin. Bakın, biz onlarla sürekli iş gücü piyasası üzerine görüşüyoruz.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm onlar seçerek aldı. Bakın, 800 bin iş gücü piyasasında var. Ben şunu diyorum: 400 bine ulaşıyorduk yüzde 50’ye ulaşıyorduk diyecektim ki bir adım attık ama yüzde sıfırdayız. Onun için bir öz eleştiri yapalım diyorum. Yani 1 milyon çalışacak Suriyelinin içinde seçebileceğimiz, bizim de direkt iş piyasasına sokabileceğimiz emin olun 250 bin Suriyeli vardı. Parası olan Suriyeliler vardı, entelektüel birikimi olanlar vardı, akademik birikimi olanlar vardı, meslek sahibi olanlar vardı ama yetenek analizini, meslek analizini ilk günden itibaren yapmadığımız için, hani kriz yönetiminde, süreç yönetiminde biraz geç kaldığımız için bu olmadı. Netice itibarıyla onlar da başka ülkelere mobil hâlinde devam etti, gitti. Tabii, bu bir şeydir, bundan sonra neler yapmamız gerekiyor, bunu görmemiz açısından ben bunları söyledim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başkanım, hep birlikte Göç İdaresine gittiğimizde Göç İdaresi şunu söyledi: Evet, ilk başta seçiyordu, sonradan bu seçme olayı kaldırıldı, torbadan kura usulüyle isim çekildi.

BAŞKAN – Mahmut Bey, o 10 bin kişi. Yani ben o konuda teknik bilgi vereyim, şöyle: Bire bir anlaşması gereği bizim aldıklarımız verdiklerimiz, o 10 bin kişi. 10 binin tamamı da yani ilkökul mezunlarını gönderiyoruz. Esas şöyle: Yasa dışı geçişlerde -netice itibarıyla Almanlar oralarda kalışla ilgili belgeler veriyor- onlar şunu değerlendirdiler: Adamın diploması varsa geçişlerini hızlandırdılar ve bunu Merkel -netice itibarıyla Almanya’da tepki oluşuyordu- hiçbir zaman sayı vermeden yaptı biliyor musunuz? Sayı verseydi, sıkıntı olacaktı, hiç sayı vermeden Almanya kendi iş gücü piyasasındaki eksikliği gördü ve bunları derledi. Hiçbir zaman da söylemiyorlar sayıları ama bunları konuşuyoruz yine.

Sizin sorulardan başlayarak bence şey yapalım.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – Başkanım, siz konuya hâkimsiniz zaten. Evet, tabii ki bir öz eleştirimiz var ama pek de öyle şey değiliz. Hakikaten bizim yaklaşımımız ile onların yaklaşımı farklıydı -ben geçen hafta yine oradaydım göç kurulu olarak- çok farklı, kıyaslama değil. Eksiğimiz yok mu? Var, bakın, bunu biz de biliyoruz, o yüzden 2015’de çalışmaya başladık ama ne yapabiliriz diye ona devam ediyoruz.

Sayın Vekilim, çok haklısınız kayıt dışılık ama şimdi, kişi çoban çalışırken bakın, orada birkaç tane konu var. Bir: Bir kişi çalıştırıyorsa eğer kişi isterse onu sigortalı yapar. Bakın, dikkat çünkü 4857 sayılı İş Kanunu’nda 50’den azsa İş Kanunu’na tabi değildir o. Bir kişi çalıştırıyorsa o zaten kendisi de işveren sayılır mı sayılmaz mı? İşveren sayılır ama kendisi yapar. Doğrudur, ha çoban kendisi de olabilir. Dolayısıyla, 4857 sayılı Kanun’da 50’den az kişi çalıştırıyorsa İş Kanunu’na tabi değil.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Orada kalabilir miyiz, parantez açabilir miyiz?

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – Evet.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Gidelim şimdi bir tane bakkalda çalışan birisi gayet rahat, bir kişi çalışıyor. Siz diyebilecek misiniz İş Kanunu’na tabi değilsiniz?

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – Haklısınız, hayır öyle değil.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şikâyet edin.

BAŞKAN – Kanunu değiştirdik.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok, Kanunu Sayın Genel Müdürümüz yanlış yorumluyor.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – Sektör farklı. Bakın, tarım ayrı diğerleri ayrı.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bakın, tarım orada şu: “Aile bireyleri” dersiniz size katılıyorum, bu aile bireyi değil.

BAŞKAN – Bürokratlar “Kanunda bir sorun varsa kanunu uyguluyoruz.” diyorlar. Sayın Genel Müdürüm bir daha şey yaparsa tarım sektöründe bu olabiliyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Aile bireyleri açısından tarım sektöründe genel müdürümüzü aynen katılıyorum.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – Efendim, aile bireyleri de aynı Sayın Vekilim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama üçüncü bir şahıs, yabancı bir şahıs anlamında mümkündür.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, bu oluyor. Bu daha önce de Suriyelilerden önce de oluyordu. Karadeniz’de mesela Gürcüler var, illegal çay sezonunda çalışanlar, herhangi bir kayda tabi değildiler, onlara bir muafiyet tanıdığımız kanunlarda, Meclis tanıdığı ama bu doğru mu yanlış mı o ayrı.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben bu kanunu öğrenebilir miyim, hangi kanun?

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – 4857 sayılı İş Kanunu.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kaçınıcı madde?

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – İstisnalar 4’üncü madde.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkürler.

BAŞKAN – Yani biz istisna tanıdığımız.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL -Tarım sektörü, aile hepsi ayrı.

BAŞKAN – Başka bir soru daha vardı. Hangi sektörlerde çalışamazlar yabancılar?

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL -Evet, Sayın Vekilim, her ülkenin kendisine has yasakları olduğu gibi bizim de var. En meşhuru olan sağlık sektörüydü. Hatırlarsanız doktorlar çalışmıyordu ve ona bir düzenleme yaptık, bir istisna ile çalışabiliyorlar. Ama bunun yanında diş hekimleri hâlen çalışmıyor, avukatlar avukatlık yapamıyorlar yani bizim de var kendimize göre.

BAŞKAN – Ayakkabıcılık devam ediyor mu?

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL -Ayakkabıcılıkta bir şey yok, bizde yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani ayakkabı boyacılığını bir yabancı yapabiliyor mu?

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL -Tabii ki. Bizdeki yasak listesi sayfamızda da var, hemen size de gönderebilirim şimdi. Kısıtlar var, o da bizden kaynaklı değil, kendi kanunlarından. Mesela, eczacılık, eczacılığın kendi kanunundan kaynaklanan, avukatlığın kendi kanunundan kaynaklanan yasaklar var yani bizim çalışma iznini yasakladığımızdan değil. Kendilerine has özel kanunlarında yasaklar var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Dünyanın her tarafında öyle yani biz Türk vatandaşı gidip orada Almanya’da avukatlık yapamaz.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL -Onlar da burada yapamaz efendim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – E, tabii.

BAŞKAN - Hukuk sistemimiz farklı bunlarla.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tabii. Çok doğal o.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL -Ama bizim de yasaklarımız var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bilemiyorum, onu ben de araştıracağım. Milletlerarası özel hukuktaki o ayakkabı boyacılığı, inşaat, vesairesi yok.

BAŞKAN - Bizde yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok. Yurt dışında o da yasak. Bize yasaklık var.

BAŞKAN - O okulda okurken vardı, şimdi kaldırdık onları, dış hekimi devam ediyor ama diğerlerini kaldırdık.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Çok kötü yapmışsınız.

BAŞKAN - Meclis kaldırdı.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Meclis değil, siz kaldırmışsınız.

BAŞKAN – Meliha Hanım’ın bir sorusu vardı, oradan devam edelim.

MELİHA AKYOL (Yalova) - Başkanım, çok teşekkür ediyoruz size, hazıruna da.

Tıp doktorlarıyla alakalı Sağlık Bakanlığıyla mı çalışma yapıyorsunuz ya da sınava mı tabi oluyorlar? Envanterde ne kadar tıp doktoru var, onu merak ettim.

Teşekkür ederim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Araştırmasını nasıl yapıyorsunuz yani güvenlik araştırmasını? Bizdekinin yedi sülalesi araştırılıyor, onların yedi sülalesi araştırılıyor mu, araştırılmıyor mu? Nasıl oluyor?

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL -Sayın Vekilim, teşekkür ederim.

Sektörel anlamda biz ön izin diyoruz. Ön izin gerektiren bazı meslekler var. Bunlardan biri sağlık sektörü, diğeri eğitim sektörü. Bu tıp sektörlerinde, örneğin, sizin sorduğunuz sağlık sektöründe olduğu gibi, bize başvurmadan önce onlar Sağlık Bakanlığında “Hekimlik yapabilir.” ya da hangi mesleği yapacaksa, sağlık sektöründe çalışacaksa Sağlık Bakanlığında bir ön izin belgesi alıyorlar o mesleği icra edebileceğine dair. Aynısı millî eğitim sektöründe de geçerli yani öğretmenlik yapacaksa Millî Eğitim Bakanlığında “Öğretmenlik yapabilir.” diye yani bu tıp özellik arz eden bazı sektörlerde oralardan ön izin belgesi istiyoruz. Onu aldıktan sonra bize başvuruyorlar, biz diğer değerlendirmelerimizi istihdam açısından yapıyoruz yani kişi, hekimlik yapabilir ama o bölgede, o ilde yabancı hekime ihtiyaç yoktur, ona göre de değerlendiriyoruz. Sadece o değil -sayın vekilimizin sorusuna da cevap olsun- güvenlik soruşturması da bizim on-line sistemimiz var hem Göç İdaresiyle hem diğer birimlerle; bütün bunların hepsi yirmi gün içerisinde tamamlanıyor.

BAŞKAN – Belli bir oran var ama.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – Tabii, oranlarımız var, yerli istihdam şartlarımız var yani kotalarımız var, ona göre kota uyguluyoruz.1’e 5 kotamız var, yüzde 20 yani 1 yabancı çalıştıyorsa 5 Türk çalıştırması lazım. Tabii bunun istisnaları var: Mesela, AR-GE sektöründe ya da nitelikli, CEO gibi bir yabancı gelecekse bunları aşabiliyoruz, böyle istisnalar var, Türkiye’nin çok ihtiyacı olduğu, aranan bir kişiyse. Dolayısıyla hem sağlık sektöründe hem diğer sektörlerde eğitim gibi, ön izin gerektiren sektörlerde, bize gelmeden önce, orada, ilgili kurumlarından o mesleği yapabileceklerine dair bir belge alıyorlar. O belgeyi de nasıl alıyorlar? Tabii, diploma denklik belgesi dâhil, orayı da orası işletiyor. Onları istedikten sonra, diplomasını denkleştiriyor, ilgili yerlere

gerekli diğer kayıtlarını yapıyor, ondan sonra -Sağlık Bakanlığı örneğin, burada onu konuştuğumuz için- Sağlık Bakanlığı, o yabancıya bir ön izin belgesi veriyor. Bu ön izin belgesi de şöyle: Bu, Türkiye'nin her yerinde çalışabilir anlamında değil; o başvurduğu il, iş yeri, oraya tabi veriyor "Bunu yapabilir." diye.

MELİHA AKYOL (Yalova) – Sadece orada?

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – Evet, sadece orada.

MELİHA AKYOL (Yalova) – Peki, bir sınava tabi tutuyor mu ya da...

BAŞKAN – Sağlık Bakanlığı mı?

MELİHA AKYOL (Yalova) – Sağlık Bakanlığı.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – O, işte dediğim gibi. Muhtemelen denklik belgelerini istiyor YÖK'ten, diğer kurumlardan...

MELİHA AKYOL (Yalova) – O süreçte hani maksimum entegrasyon...

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – Tabii, o süreçte onlar çalışıyor.

MELİHA AKYOL (Yalova) – Bizim Türkiye'nin tıbbiyesi iyidir. Onları bilemiyoruz, ne olduğunu da... Aynı şartlarda çalışacaklar.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – Bu konuyu biz YÖK'le de uzun süre çalıştık, çok haklısınız. Denklik süreci uzun bir süreç. Gerçi onu "Otuz güne indirdik." diyorlar. Hakikaten de öyle, otuz güne indirdiler. Daha önceden bir yıl falan sürüyordu. Neden? Tam net bilmiyorum ama mesleklerine göre ayrı ayrı sınavlar yapıyorlar, sınava alıyorlar, hatta Türkçe olarak...

MELİHA AKYOL (Yalova) – Sınavla...

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – Tabii... O denklik belgesini YÖK veriyor.

MELİHA AKYOL (Yalova) – Çünkü bazı doktorlar sahada şey diyor: "Bizde artık özel tıp fakülteleri de var, eskisi gibi değil. Her sene tıp fakültesinden... Özelden ve devletten çok mezun var." Onlar doktorlar arasında istenmiyor gibi... Ben buna tam cevap verememişim sahada, tam bilmiyordum yani ne oluyor, nasıl oluyor, onun için...

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – Efendim, şöyle bir örnek vereyim: Doktorlar için de muhtemelen branşlarına göre ayrı ayrı yapıyorlardır. Burada, YÖK'ten aldığımız bir uzmanımız var, tam denklikle ilgileniyordu Metehan Bey ama rastlantı, o da burada. Ama mesela, diyelim ki mühendis mühendisin ayrıntısını bile, aldığı dersleri istiyor YÖK yani transkriptini tam alıyor, notlarını alıyor, eksik dersi varsa onu tamamlattırıyor ve ona göre sınavlara alıyor gerekirse, ondan sonra veriyor. Yani hemen öyle, diplomayı aldık, kontrol ettik diye değil; hakikaten zor bir süreç o. Metehan Bey açıklama yapabilir eğer bu konuda ayrıntı isterseniz.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ AÇIŞ UZMAN YARDIMCISI METEHAN ÖZCAN – Sayın Vekilim, öncelikle bu denklik süreçleriyle ilgili, aslında ikili bir süreç var diyebilirim. Özellikle Suriye'den gelenler açısından konuşuyorum. Birincisi, oradaki tıp doktorlarıyla ilgili Sağlık Bakanlığı ayrı bir komisyon kurdu, orada kendisi onların diploma denkliklerini yapıyor. Onun dışında, yine Millî Eğitim Bakanlığı öğretmenler için de ayrı bir komisyon kurdu, denklik komisyonu ve o komisyondan verilen denklikler yalnızca Suriyelilere hizmet verilen hastanelerde geçerli olmak üzere...

MELİHA AKYOL (Yalova) – Mantıklı olan da o.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL - O, Suriye değil, başka bir şeyi sordu da... Yani denklik nasıl, normal bir yabancıyı sordunuz galiba?

MELİHA AKYOL (Yalova) – Ben Suriye’den gelenleri sordum.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – Öyle mi?

MELİHA AKYOL (Yalova) – Evet.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ AÇHS UZMAN YARDIMCISI METEHAN ÖZCAN – Suriye’den gelenlerle ilgili Lizbon Tanıma Sözleşmesi’nin gereği olarak ikinci bir süreç de başlatıldı, o da şu: Lizbon Tanıma Sözleşmesi gereği, Türkiye olarak yani Lizbon Tanıma Sözleşmesi’ne taraf bütün devletler öncelikli olarak belge sunulamayan durumlar dâhil olmak üzere kişilerin belgelerini tanımak durumunda ve mekanizmalar geliştirmek durumunda. Buna yönelik de YÖK’te bir çalışma yapıldı ve YÖK’te Suriyeliler özelinde denklik komisyonları kurdu, üniversitelerde kuruldu daha doğrusu. Onların ön bir mülakatı diyeyim, mülakat sonrası doktor olabileceği kanısına varılanlara sınav, ders tamamlama olabilir veya staj olabilir, buna yönelik kararlar alınabiliyor, tabii ki o ilgili komisyonun kararı. Böyle de bir süreç yürüyor. Bu bütün meslekler için var, sadece doktorlar için değil.

MELİHA AKYOL (Yalova) – İşte bizim ülkemizde ilk 3 bine giren yani 82 milyon nüfusun yaşadığı bir yerde ilk 3 bine giren çocuklar devlette, tıpta okuyabiliyor hatta belki de özel de bunun içinde. Hem aileleri hem kendileri haklı olarak işte “Bizim ülkemizde böyle bir rağbet var, böyle bir zor süreç var...” Hani mezun olmaları, TUS, hepsi, oradan gelenleri... Ben cevap verememiştim. O zaman bunu notlarıma aldım, anladım şimdi ben olayı.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ AÇHS UZMAN YARDIMCISI METEHAN ÖZCAN – Sayın Vekilim, şunu gönül rahatlığıyla ifade edebilirim: O sınavlar yani YÖK’ün yapmış olduğu seviye tespit sınavları oldukça zor sınavlar, normal TUS’a giriyorlar esasında, orada 100 üzerinden 40 başarı şartı ve o puan...

BAŞKAN - Sayın Vekilim, ben sizin gibi düşünmüyorum ama. Ben bir öz eleştiri yapayım: 10 binden fazla doktorun Türkiye’ye geldiğini biliyoruz, şu ana kadar çalışan doktor sayısı 1.500 civarında Türkiye’de ve birçok doktor başka ülkelere gitmek zorunda kaldı çünkü bu süreçleri yavaş işlettik. Netice itibarıyla, doktora her zaman ihtiyaç var; Türkiye’de, doğrudur, yüzde 1’e girenler doktor oluyordu ama Suriye’de de yüzde 1’e girenler doktor oluyor, onlar da bu beyin gücüne sahipler.

MELİHA AKYOL (Yalova) - Doğrudur, ben sadece sistemi merak ettim yani görüş bildirmiyorum.

BAŞKAN - Netice itibarıyla, burada tabii, biraz yine geç davrandık ama 2016’dan sonra yine hızlandı bu süreçte. Şimdi doğru bir çalışma yapılıyor, denklikler veriliyor -gerekirse imtihan gerekirse staj- daha sonra bunlar Türk hastanelerinde değil, Suriyelilere hizmet veren sağlık merkezleri var -yani kendi hastanelerimizde yığılma olmasın diye bir ara basamak oluşturuldu- oralarda çalıştırılıyor. Çalıştırılmasının bir faydası oluyor; tabii, dil sorunu olmuyor Suriyelilerle ilgili. Ama tabii, yalnızca doktorlar değil; mühendisler var, öğretmenler var, akademik personel var. Hakikaten, Suriye’den yalnızca fakirler Türkiye’ye gelmedi, böyle bir algı var. Topyekûn, kitlesel bir göç var, içinde de entelektüel birikimi çok yüksek olan veya ekonomik birikimi çok yüksek olan insanlar da geldi. Komisyonla geçen yıl Maraş’a gitmiştik, arkadaşlar var mıydı bilmiyorum, Maraş’a gittiğimizde Halep’teki bir tüccar, tekstilci Türkiye’ye gelmek zorunda kalmış, kendisi daha önce Orta Doğu Konfeksiyoncular Federasyonu Başkanymış. Netice itibarıyla, rejim ona baskı yapmış, “Baskı yapınca bütün fabrikalarımı orada bıraktım, Türkiye’ye kaçtım.” diyor. Türkiye’ye gelmişler, ellerindeki birikimle tekrar Maraş’ta fabrika kurmuşlar, yaklaşık olarak 700 kişi istihdam ediyorlar, yüzde 80’i de Türk bunların ve dünyanın birçok yerine tekstil üretiyorlar, Maraş’ın da en çok ihracat yapan 3’üncü firması hâline gelmişler, Maraş ihracatta iyi. Onlar şunu söylediler: “Biz aslında gelirken fabrikamızı

getiremedik ama pazarımızı getirdik Türkiye'ye. Kendi pazarlarımızı getirdik, birikimimizi getirdik." Bakıyorum, ister istemez böyle potansiyel de buraya geliyor. Bence İşgücü Genel Müdürlüğünün onların önünü açma anlamında da önemli görevleri olduğunu düşünüyorum.

Sayın Vekilim, uzattık, buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Estağfurullah.

O zaman, doktor arkadaşlar sanırım çok fazla bir fark etmiyor yani Türkiye'deki doktorlar ile Suriye'den gelen doktorlar arasındaki dengesizlik yok gibi, anladığım kadarıyla. Siz de onların değerlendirilmesi ve YÖK'ten şey alması anlamında, biraz da gecikme oldu diye düşünüyorsunuz değil mi?

BAŞKAN – Biraz yavaş gidiyor, ben öyle düşünüyorum. Gecikme oldu, benim fikrim o.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Genel Müdürüm, hoş geldiniz.

Yalnız, tabii, sizin verdiğiniz rakamlara göre, Sayın Başkanımızın da vurguladığı gibi, anladığım kadarıyla 800 bine yakın çalışan kişi var ve çalışma izni alan 82 bin. Tabii, bu, büyük vahameti gösteriyor, kamuoyuna yansıyan önemli iş kazalarıyla ilgili problemleri de gösteriyor. Ben Kocaeli Milletvekiliyim ve ramazan ayının ilk günü Kocaeli'de bir fabrika yandı biliyorsunuz, Akpınar Tekstil; 3'ü Suriyeli, 1'i Afgan 4 kişi öldü, 5 yaralı var. Ardından, bir beş on gün sonra İstanbul'da Beylikdüzü'nde bir fabrika yandı, yine 4 Suriyeli öldü. Anlaşılan, bu böyle devam edecek. Burada büyük bir sıkıntı var, çalışma izinleri konusunda çok büyük bir uçurum var. İş güvenliği, işçi sağlığı konusunda oldukça önemli bir sıkıntı var. Bir ay geçti -bakın, bölge milletvekiliyim ve yakından takip ettim- valilik bir aydır açıklama yapmıyor, Bakanlık bir aydır açıklama yapmıyor. Soru önergesiyle de sordum, hâlen Bakanlığımızdan cevap da alamadım. Kişilerin ismi bile açıklanmadı. Sonunda biz gazeteciler vasıtasıyla ulaştık ki birisi de çocuk, 16 yaşında bir genç kız, Suriyeli, kömür olmuş cesetleri, yanarak ölmüşler. Çünkü sanırım fabrikanın da yangın tertibatı konusunda şeyi yok, ruhsata falan Kocaeli Sanayi Odasında rastlamadım. Hem iş güvenliği anlamında büyük skandal var ortada hem kaçak göçmen işçileri çalıştırma anlamında hem de çocuk işçi çalıştırma anlamında çok büyük bir sıkıntı görünüyor. Ardından da İstanbul'dan bu haber geldi. Şimdi, tabii, ben artık bunlara çok fazla bir yorum getiremiyorum, tablo ortada. Bir ay geçmiş, biz ölen kişilerin, ismi saklanan kişilerin isimlerini gazeteciler marifetiyle öğreniyoruz; birkaç gün önce öğrendim sonunda, vali bey, sağ olsun, bir aydır açıklama yapmıyor. Bakanlıktan da bir aydır soru önergemize cevap alamıyoruz. Yani bu vahim tabloyu nasıl açıklayacaksınız, nereye gidiyor bu insanların durumu, merak ediyorum.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL – Evet, tabii ki biz de tekrar, daha önce söylediğim gibi, bütün çalışma izinlerinin kolaylaştırılması için her türlü gerekli olan tespitlerimizdeki zorlukların hepsini düzelttik hakikaten. Şimdi, meslek kuruluşlarıyla yaklaşık bir senedir çalışma yapıyoruz. Hatta İstanbul'da diyelim tekstil, Konya'da ayakkabı, onların üzerinden oralara ofisler açarak hem bilgilendirme yapıyoruz hem de gerekirse başvurularını oradan almaya çalışıyoruz. Ama, tabii, iş gücü piyasasındaki durum sadece Suriyeliler açısından değil yani genel anlamda da hep bütün yansımalar bu tarafa da yansıyor. Ama şundan emin olun hakikaten: Broşürler, bilgilendirme toplantıları, gerekli, tespit ettiğimiz yerde yerine gidip girişimler yani işveren bazında bile, bunların hepsini yapıyoruz. Ama, tabii, kayıt dışılığın durumu genelde belli zaten. Ama sadece bu değil, biz şimdiden sonra bunların hepsini kayıtlı hâle getireceğiz diye uğraşıyoruz, hakikaten öyle, Başkanımızın da söylediği gibi. Ama, bakın, burada önemli bir durum var; biz özellikle 2015, 2016 yılından sonra yasal düzenlemeleri yaptık. Ama geçtiğimiz o süreç yani benim kriz yönetimi dediğim süreç, hakikaten bu sürecin devamında etkili olan çok büyük bir süreç. Neden? Çünkü uzun

süre dünyanın bütün ülkesinde herkeste olduğu gibi bizim yaklaşımımız da öyleydi. “Ya, bunlar üç ay sonra geri dönecekler, altı ay sonra geri dönecekler.” derken olmadı ama en son 2015 yılında hakikaten hepsini yaptık ama süreç zor yönetilen bir süreç Sayın Vekilim.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Genel Müdürüm, bakın ama burada şöyle bir tablo çıkıyor: Yani açık açık bunu konuşmak zorundayız çünkü karşımızda kömürleşmiş cesetler var yani bunlar vicdani bir sorumluluk. Şimdi, görünen o ki ekonomik kriz de olduğu için, sektörlerde kriz olduğu için iktidar işvereni çok zorlamıyor, işveren sigortasız işçi alıyor, bir kısmı da kaçak göçmen işçi ve ucuz iş gücü sağlıyor ve bu bir kısır döngü şeklinde devam ediyor. Gereken kontroller belli ki yapılmıyor, Akpınar Tekstilde bayramın ilk günü bu insanlar niye çalışıyorlar, bir soru işareti ve beş on gün sonra İstanbul’da başka bir fabrika, koca fabrika kül oluyor, yine 4 kişi ölüyor yani âdeta ilahî bir uyarı da var. Yani “Siz önlemi almıyorsunuz, bakın, bunlar devam ediyor.” deniliyor açıkçası. Hem dünyevi hem uhrevi açıdan çok net bir tablo ben görüyorum. Bu bir kısır döngü şeklinde devam ediyor, açık bir gerçek. İktidar da hani, evet, fabrika sahipleri, işveren çok kötü durumda, biliyoruz ve belli ki göz yumuyor Suriyeli işçi çalıştırmaya. Ben işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda bir alt komisyonun İnsan Hakları Komisyonunda kurulması gerektiğini söyledim -Türkiye Avrupa’da maalesef en kötü durumda- maalesef, kurulamadı Sayın Başkanlığımız izin vermedi ama iş cinayetleri devam ediyor son derece yoğun bir hızla devam ediyor ve tablo açıkçası çok vahim bir şeyi gösteriyor. Belli ki yeni ölümler, kavrularak, yanarak ölen kişiler gelecek, hani müneccim olmaya gerek yok.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, tabii, şöyle bir şey söyleyeyim ekleme olarak: “Kayıt dışı çalışmaya Hükümet göz yumuyor.” gibi bir şey söylediniz de kayıt dışı çalışmadan kurumsal firmalar ciddi şekilde zarar görüyorlar, aslında iş dünyası da kayıt dışı çalışmayı istemiyor çünkü kurumsal firmalar ile kurumsal olmayan firmalar arasında bir rekabet sorunu ortaya çıkıyor. Kurumsal olmayan firmalar, ayakkabı sektörü şimdi mesela, kayıt dışı işçi çalıştırabiliyor, çalıştırdığı zaman maliyetler çok aşağı çekiliyor, bu kez kurumsal firmalar kayıt dışı çalıştırmadıkları için rekabet edemiyorlar. Aslında sektörün de iş dünyasının da böyle bir talebi var. Ama tabii, zorluklar, vesaireler bunu itiyor. Tabii, aslolan bunların tamamının kayıt içine alınması. Hakikaten büyük bir firmaların böyle bir şeyi var. Diyorlar ki büyük firmalar: “Bizim kişi bile çalıştırma şansı yok.”

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ama büyük firma, küçük firma değil de...

BAŞKAN – Yani kurumsal açıdan değerlendirmek istiyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Kamu gücü insanların hayatını korumak...

BAŞKAN – Tabii, tabii, ben şunu gördüm: Özellikle sığınmacıların çalıştıkları sektörlerin, fabrikaların orta ve alt büyüklükteki, ölçekteki işletmeler olduğunu gördüm sahada. Büyük işletmeler yapmıyor. Büyük işletmeler aslında “Hakikaten herkesi kayıt içine alın çünkü biz rekabet edemiyoruz.” diyorlar. Öyle bir şey var tabii ama şu bir gerçeği ortaya çıkarıyor...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ama bu iki büyük fabrikada bu yangınlar oldu.

BAŞKAN – Ondan önce de oldu, Bursa’da da oldu, Ankara’da da oldu, oluyor, tabii sizin gözlemleriniz de o. Tabii, bunlar oluyor, olmaması gerekiyor. Yani bizim aslında mutlaka kayıt içilik oranını hızlı bir şekilde yükseltmemiz gerekiyor. Kayıt içilik oranını yükseltirken, bunu anlıyorum, Hükümet olarak da bizim yani iktidar olarak da sıkıntılarımız var. Kayıt içine aldığımız her yabancı veya her sığınmacı bizim için şöyle bir handicap ortaya çıkartıyor, diyorlar ki: “Türkiye’de yeteri kadar işsizlik var, yeteri kadar işsiz genç varken siz bunları niye aldınız?” Ama işte dediğim gibi, doğru yetenek analizleri yaparak bizim bunları yapmamız lazım. Ben Antalyalıyım, Antalya’da tarım sektöründe herkesle, istisnasız ziraat odası başkanlarının hepsiyle görüştüm ben. Dedim ki Suriyelilerle

ilgili durumunuz nedir? Hiçbirinin şikâyeti yok. Deniliyor ki: “Suriyeli işçiler olmasaydı, domatesi toplatacak kimse bulamazdık.” Bakın, bu kadar net söylüyorlar. Biz şimdi, Bursa’ya gittik Komisyon olarak, siz de mi vardınız, bilmiyorum.

MELİHA AKYOL (Yalova) – Ben de vardım.

BAŞKAN - orada da söylediler: “Şeftaliyi bu yıl Suriyeliler olmasaydı toplatamazdık.” dediler. Aslında bazı sektörlerde hakikaten talep var. Yani bizim görevimiz bu talep olan sektörler ile iş gücünü yan yana getirmek, doğru sektörlerle kanalize etmek, bir de ilk başta söyledik ya, beyin göçü var ortada ya da ekonomik bir potansiyel var, onları da doğru değerlendirmemiz gerekiyor hani Suriye’den gelip... Bunları yapabilesek aslında yani göçün olumlu katkısını da ortaya koymuş olabileceğiz diye düşünüyorum. Ama görüyorum ki bir hareket var, bir yol haritası çıkarılıyor. Türkiye’nin zaten “Kriz yönetiminden göç yönetimine geçiyoruz.” demesi bile bence büyük bir adımdır. Almanya 1950’de kabul etmeye başlamış ama Almanya’ya gidip ben bürokratken incelemelerde bulundum, Almanlara dedim ki en büyük yanlışım neydi yani bu kadar süreç içerisinde? Bize öyle bir şey söyleyin ki biz de onu yapmayalım. Doğrular çoktur yani şey olarak. Dediler ki: Bize gelen herkesi, bunları “On yıl sonra geri dönecekler, maksimum on yıl Almanya’da çalışacaklar.” öngörüsüyle değerlendirdik ama yetmiş yıl geçti, gitme ihtimalleri yok, bunu gördük. Bunu biz 2005 yılında gördük, 2002 yılında gördük, ondan sonra Göç Uyum Bakanlığı vesaire oluşturduk dedik. Bizim bu süreci bu kadar geç görmememiz gerekiyor. Yani biz artık hızlı bir şekilde gördük, bence doğru bir şekilde değerlendirelim ama bizim de handikabımız; tabii, kamuoyunda ciddi bir tepki var. Aldığımız her iş gücü, kazandırdığımız her iş gücü siyasi bir tepki olarak yansıyor. Ben en başta söyledim, bakın, ben genel olarak siyasi partiler için genelde iyi şeyler söylüyorum, bu konuda hakikaten hem programlara baktım hem CHP’nin programına baktım hem MHP’nin söylemlerine bakıyorum, hem HDP’nin söylemlerine, sorun yok ama onun dışındaki partide bir sorun var yani bu işe bakışta. Hakikaten hem CHP’nin ortaya koyduğu rapor, siz de okumuşsunuzdur... Bu konuda çok olumlu yaklaşım var. Diyor ki: “Sığınmacılar, netice itibarıyla -en başta dediğim gibi- bir zorunluluktan gelmiştir. Mümkün olduğunca bunları entegre edelim, uyum sağlamaları için adım atalım.” Bu kadar insan gelmiş. Bunların çalışmadan yaşama şansı var mı? Biz bunların tamamına çalışmayı yasaklarsak ne olur? Başka sorunlar ortaya çıkar. Bizim hedefimiz, bunların doğru sektörlerde çalışmasını sağlamak ama mutlaka devlet sistemi içerisinde ve kayıt içinde çalışmasını sağlamak olmalıdır diye düşünüyorum.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL -Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ama hızlı bir şekilde yetenek analizi yapalım bence.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL -İnşallah, tabii ki, ona çalışıyoruz.

BAŞKAN – Hızlı bir şekilde sektörel –bazı sektörlerde açık var- açıkları tespit edelim. Mesela evde bakım hizmetlerinde, yaşlı bakım hizmetlerinde ciddi bir talep var; bence buna yönelik, bilmiyorum, İŞKUR’la bir şey olabilir mi? O sektörlerde, biliyorsunuz, talep çok fazla.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bunlardan bize birer dosya verebilir misiniz yoksa maile mi alabiliriz?

BAŞKAN - Bence o konularda bir şey yapabiliriz belki, hangi sektörlerde eksik var, ona çalışabiliriz.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL -Sayın Başkan, biz, hakikaten, hangi ilde ve sektörlerde açığımız var, boş iş alanları var, bunların hepsini çıkarıyoruz.

BAŞKAN – Tamam.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL -Bununla birlikte, bakın, önemli olan şu yalmız: Suriyeliyi biz... “Ev hizmetleri” diyorsunuz ama teklif etseniz de talep yok yani onun çalışma isteği yok. O yüzden, mesela çok güzel söylediniz, dediniz ki: “Antalya’da portakal...”

BAŞKAN – Tarım...

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL - Ama tarım, bakın, dikkat edin.

BAŞKAN – Tarım, tabii.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL -Dolayısıyla, muafiyet verdik Sayın Başkanım, yani, anlatabiliyor muyum? Sağladık. Ha eksiklerimiz şurada olabilir, buna hep çalışıyoruz ama gücümüz ne derece yetiyor bilmiyorum: Bilgilendirmede... Mesela “şeftali” diyorsunuz ya, biz onlara bir belgeyle muafiyeti veriverseydik hiçbir sıkıntımız yoktu.

BAŞKAN – Aslında sorun yok, tabii.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL -Evet, hakikaten, çünkü altyapıyı hazırladık, hepsini hazırladık.

BAŞKAN – Gürcülerde bu sağlandı; Karadeniz’de, Gürcülerde bu sağlandı.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL –Biliyorsunuz, evet, siz bunu çok iyi biliyorsunuz.

BAŞKAN - Kaymakamlar, valiler bunları bir noktaya getirdi. Çay sektöründe çalışılıyor.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL –Getirdik, doğru, muafiyeti verdik, üç aylık giriyorlar.

MELİHA AKYOL (Yalova) - Fındık ve çayda çalışılıyor.

BAŞKAN – Doğru, fındık ve çayda.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL - Mesela, Sayın Vekilim...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Benim bir sorum olacaktı.

BAŞKAN – Buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, Suriyelilerin... Avrupa Birliği fonlarından bize ne kadar para geldi? Bu fonlardan biz ne kadarını Suriyelilere bugüne kadar...

BAŞKAN – Ne kadar geldiğini ben söyleyeyim de Çalışma Bakanlığına ne kadar geldiğini o arkadaş söylesin.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Özür dilerim yani size ayrı, oraya ayrı mı geldi?

BAŞKAN – Yok, hani, şöyle: Bütün paralar Çalışma Bakanlığına gelmiyor ya, arkadaşlar bilmeyebilir tamamını.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Öyle mi? Peki.

BAŞKAN – 2 milyar eurosu geldi, 2 milyar 100 milyon eurosu şu ana kadar nakit olarak aktarıldı. 3 milyar eurosu projeye bağlandı. 2’nci 3 milyar Euro için de çalışmalar devam ediyor. Ama tabii, bize şu ana kadar normal şartlarda 6 milyar euronun tamamının nakit akışını sağlamaları gerekiyordu yani 18 Martta yaptığımız mutabakat onu gerektiriyordu. Çalışma Bakanlığı ne kadarını aldı, bilmiyorum.

MELİHA AKYOL (Yalova) - 3 milyar, proje yapıldığı takdirde mi veriliyor?

BAŞKAN – 3 milyar... Projesini yaptık, teslim ettik; herhâlde gelecek ama 2 milyar civarında bir nakit akışı sağlandı şu ana kadar.

MELİHA AKYOL (Yalova) - O zaman 5 oluyor yani bunlar.

BAŞKAN – En çok payı da -Mahmut Bey, siz geçen hafta gelemediniz, Çalışma Bakanlığının Aile kısmı var- sosyal uyum yardımlarına aktardılar, o da şu: 1 milyon 600 bin Suriyeli aylık 120 lira yardım alıyor şu anda, 1 milyon 600 bin Suriyeli. Kaymakamlıklar fakir ve ihtiyaç sahiplerinin tespitini yapıyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Eğer kişi başına 120 lira...

BAŞKAN – 1 milyon 600 bin Suriyeliye, kişi başına aylık 120 lira; buradan gelenleri aktarıyoruz onlara. Mesela ailede 5 kişi varsa, çarpın 120'yle, 600 lira alıyor aylık. Ama onun, ailede çalışacak çağda erkeğin olmaması gibi şartları var; geçen hafta arkadaşlar sundular. 1 milyon 600 bin kişi alıyor ondan.

Şimdi, Çalışma Bakanlığı ne kadar, tabii, faydalanıyor?

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL -Sayın Başkanım, aslında çok güzel söylediniz. Şöyle: Hatırlarsanız, hem sunularımızda hem konuşmalarımızda var. FRIT 1 ilk 3 milyar dilimi daha çok insani yaklaşımdı, hem insani hem belediye altyapısına hem göç yönetimine yönelikti hatırlarsanız. Dolayısıyla... Ha, şimdi, biz Aile ve Çalışma birleştik için rakam yüksek görünüyor; FRIT 1'de bütün hepsi 1,1 milyar lira. Ama sizin söylediğiniz o 120 lira tamamen yardıma giden para. Yani, çalışma kısmı ilkinde yoktu. Neden? Çünkü hep insani kriz açısından yaklaşılmıştı ama şimdi 2'nci 3 milyar için... Hem biz birleştik hem de şöyle bir yaklaşım oldu yani yardımlardan iş gücü piyasasına geçişi sağlamak için hem birleştik de bu açıdan iyi oldu hakikaten yani hem yardımların kontrolü hem iş gücü piyasasının kontrolü, ikisinin dengesini sağlamak için. Şimdi, biz ilkinde, FRIT 1'de 50 milyon euro aldık, İŞKUR ve biz, 52 milyon gibi bir rakamdı; buradan, işte, tamamen ilk mesleki eğitimlerden, ilk 3 milyardan.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 52 milyon...

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL -Euro.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Euro.

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL -Evet.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Nereden aldık? Avrupa Birliğinden mi?

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL -O gelen Avrupa Birliği Fonu'ndan.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, özür dilerim, Suriyelilerin bize bugüne kadarki maliyeti ne kadar yani biz bu fonları çıkarırsak? Yani Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak bizim cebimizden ne çıkmış?

ULUSLARARASI İŞGÜCÜ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SADETTİN AKYIL -Sayın Başkanımın söylediği gibi...

BAŞKAN – Ben söyleyeyim, Cumhurbaşkanımızın en son açıklaması: 37 milyar dolar.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bunun kalemleri var mı elinizde? Ne, nereye, ne kadar...

BAŞKAN - Şimdi, tabii, şöyle...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Anladım ki hepsine siz cevap veriyorsunuz Başkan.

BAŞKAN – Kalemleri var. Bizim geçen dönemki raporumuzu okusaydınız, kalem kalem çıkartmıştık ve yazdık geçen dönem.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 37 milyar doları mı tek tek yazdınız?

BAŞKAN – Tabii, o zaman 30 milyar dolardı, tam 30 milyar doları da çıkardık, tamamı var, kalem kalem; o zamanki CHP Milletvekilimiz Şenal Hanım’ın da imzası var onun altında. Ama bir algı veya bir yanlışlık var burada, şu: Bakın, 35 milyar-37 milyar doları biz Suriyelilere nakit olarak vermedik. Nedir bu hesaplama? Suriyeli bir çocuk okula devam ediyor mu? Ediyor. Bu çocuk okula devam ettiği için okul hizmetlerinden, elektrik hizmetlerinden faydalanıyor mu? Bunun bir maliyeti var. Okulun yapılmasından, inşaatından faydalanıyor mu? Bunun bir maliyeti var. O sınıfa bir öğretmen giriyor, bu öğretmenin o çocuk için bir maliyeti var. Bu kişi “A” şehrinde, Ankara’da yaşıyor, Ankara’da yaşadığı için Ankara Belediyesi bunun çöpünü alıyor mu? Alıyor. Çöp almanın bir maliyeti var. Aldığı çöpü bertaraf ediyor mu? Bunun bir maliyeti var. Dolayısıyla bu bedel kamuoyunda şöyle algılanıyor: “Ya, bunlara bu parayı verdiniz, verdiğiniz parayı gösterin.” Şimdi, uluslararası bir hesaplama kriteri var bunda: “Suriyelilere kişi başına ne kadar harcama yapılıyor?” Bu kriteri göre hesapladığımız zaman... 650 bin öğrenci mesela okula devam ediyor şu anda, onların maliyeti... 55 milyon poliklinik hizmeti vermişiz; poliklinik hizmetinin direkt faturalandırılması söz konusu değil ama orada çalışan hemşirenin bir maliyeti var, orada çalışan doktorun bir maliyeti var, hastanenin bir maliyeti var. Bunlar bir şekilde hesap ediliyor. Avrupa’nın bir hesap kriteri var, Almanya’nın bir hesap kriteri var, bizim de bir hesap kriterimiz var; bu kriterlere göre şu anda Suriyelilerin bize maliyeti -bakın, harcadığımız para; ödediğimiz para değil, ceplerine verdiğimiz para değil, neticede bir maliyeti var- 37 milyar dolar. Bu da bu şekilde hesaplanıyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kaç TL’ye tekabül ediyor?

BAŞKAN – Artık onu da siz, hesap makinesi da var orada, çarparsınız.

Süreç içerisinde olmuştur bu maliyet hesaplaması. Doğru bir algı oluşturmak lazım. “Bu kadar parayı bize kalem kalem, fatura fatura gösterin.” demek mümkün değil. Ha, kamplar için, mesela AFAD kamp yapmıştır, bunun bir faturası vardır, bunu isteyebiliriz; AFAD kampta bir gıda yardımı dağıtmıştır, bunun bir faturası vardır ama biz toplumsal bir maliyetten bahsediyoruz dolayısıyla bunun hesaplama kriteri böyle; Almanya da böyle hesaplıyor, Fransa da böyle hesaplıyor Mahmut Bey, anlatabildim mi süreci? Onun için, kalem kalem, sağlığa ne kadar harcamışız, eğitime ne kadar harcamışız, alt yapıya ne kadar harcamışız, güvenliğe ne kadar harcamışız, kayda ne kadar harcamışız; geçen dönem biz bunların, OECD rakamlarını da yan yana koyarak, tamamının kriterlerini çıkarıp ortaya koyduk ve hesaplandı.

Bazı sorulara da ben cevap vereyim canım.

Teşekkür ederiz Sayın Genel Müdürüm, bilgilendirme oldu, sağ olun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bu bilgilendirmenizle ilgili bir dosya alabilir miyiz biz ayrıca?

BAŞKAN – Tamam. Sunuyu biz talep ediyoruz, arkadaşlarımıza verelim. Sağ olun. Tabii, bu konu...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun, son olarak söyleyin, ben de kapatayım.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Ben iş cinayetleriyle ilgili sorumuzun cevabını Bakanlıktan beklediğimi söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Biz şunu isteyelim: Şu ana kadar kaç Suriyeli iş kazalarında hayatını kaybetti?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sırf “Suriyeli” demeyelim yani genel olarak “diğer ülkelerden göç edenler” diyelim.

BAŞKAN – Yabancı, yabancı, şeyine göre, son beş yılda mesela kaç kişi hayatını kaybetti? Bununla ilgili bir bilgi istiyoruz sizden.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Evet, zaten onu sormuştum.

BAŞKAN – Uyruklarına göre, duruma göre bilgi vererseniz memnun oluruz; bunu da görmüş olalım netice itibarıyla.

Teşekkür ediyorum bilgilendirmeniz için ama istihdam piyasasına yabancıların erişimi konusu çok önemli bir konu, hem yabancının uyumu açısından -yabancı demeyelim, göçmenin uyumu açısından- çok önemli konu hem de yerli halkın göçmenlere bakışı açısından çok önemli bir konu. Evet, göçmenlerin tamamının iş gücü piyasasının dışında kalması gibi bir durum söz konusu olamaz. Göçmenlerin doğru piyasalara, doğru sektörlere yönlendirilmesi önemli; bunu başarılabildiğimiz oranda uyum gerçekleşecektir diye düşünüyorum.

Hepinize teşekkür ediyoruz, Bakanlığınıza teşekkür ediyoruz.

Sizlere de teşekkür ederiz.

Kapanma Saati: 16.40

